

Kohtuasi T-44/00

Mannesmannröhren-Werke AG

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon

Konkurents — Kartellikokkulepped — Õmbluseta terastorude turud —
Rikkumise kestus — Trahvid

Esimese Astme Kohtu otsus (teine koda), 8. juuli 2004 . . . . . II - 2233

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Konkurents — Kartellikokkulepped — Ettevõtjate vahelised kokkulepped — Rikkumise tõend — Dokumendi esitamine komisjoni poolt, avaldamata selle allikat — Vastuvõetavus*

II - 2223

2. *Konkurents — Haldusmenetlus — Komisjoni otsus rikkumise tuvastamise kohta — Vastuväiteteatisest erinev otsus — Kaitseõiguse rikkumine — Tingimus — Ettevõtja võimetus end lõpliku etteheite suhtes kaitsta*
(Nõukogu määrus nr 17, artikli 19 lõige 1)
3. *Konkurents — Kartellikokkulepped — Konkurentsi kahjustamine — Hindamiskriteeriumid — Konkurentsivastane eesmärk — Piisav tuvastamine*
(EÜ artikli 81 lõige 1)
4. *Konkurents — Haldusmenetlus — EÜ artikli 81 rikkumist sedastav komisjoni otsus — Kohustus turgu piiritleda — Puudumine, kui kokkuleppe eesmärk on turgude jagamine*
(EÜ artikkel 81)
5. *Konkurents — Kartellikokkulepped — Ühe konkurentsivastase lepingu koostisosadeks olevad kartellid — Tingimused — Ühist eesmärki taotlev tervikplaan — Ettevõtjad, kellele võidakse ette heita nende osalemist ühes lepingus — Tingimused*
(EÜ artikli 81 lõige 1)
6. *Menetlus — Luute väidete esitamine menetluse käigus — Avalikku õiguskorda puudutavate väidete ja teiste, näiteks põhiküsimust puudutavate väidete eristamine — Põhjendamise ebapiisavus — Väide, mida võib esitada menetluse kõigis etappides*
7. *Konkurents — Trahvid — Summa — Kindlaksmääramine — Komisjoni kehtestatud suunised — Komisjoni kohustus neid järgida*
(Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2; komisjoni teatis 98/C 9/03)
8. *Konkurents — Trahvid — Summa — Komisjoni kaalutusõigus — Võimalus tõsta trahvide taset, et suurendada nende hoiatavat mõju*
(Nõukogu määrus nr 17, artikkel 15)
9. *Konkurents — Trahvid — Summa — Kindlaksmääramine — Kriteeriumid — Rikkumise raskus*
(Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2)

10. Konkurents — Trahvid — Summa — Kindlaksmääramine — Kriteeriumid — Vajadus eristada sama rikkumisega seotud ettevõtjaid nende kogukäibe alusel — Puudumine (Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2; komisjoni teatis 98/C 9/03, punkti 1 A lõige 6)
11. Konkurents — Ühenduse eeskirjad — Rikkumine — Süüks arvamine — Isik, kes haldab ettevõtjat rikkumise ajal — Vastutuse võtmine haldamise üle võtnud isiku poolt — Vastuvõetavus — Ullatus, kui ülevõtja osales rikkumises (EÜ artikli 81 lõige 1)
12. Menetlus — Tõend — Tõendamiskoormus — Üleviimine hagejalt kostjale erandjuhul — Komisjoni suutmatus täpsustada tema poolt kolmanda riigiga sõlmitud lepingu lõppemise kuupäeva
13. Menetlus — Liidetud kohtuasjad — Paralleelsete kohtuasjade toimikutes sisalduvate tõendite arvessevõtmine
14. Konkurents — Trahvid — Summa — Kindlaksmääramine — Kriteeriumid — Kergendavad asjaolud — Hinnang — Vajadus iga asjaolu eraldi arvesse võtta — Puudumine — Igakülgne hindamine (Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2; komisjoni teatis 98/C 9/03, punkt 3)
15. Konkurents — Trahvid — Summa — Kindlaksmääramine — Kriteeriumid — Kergendavad asjaolud — Kartellikokkuleppes kokku lepitust erinev käitumine — Hinnang (Nõukogu määrus nr 17, artikkel 15; komisjoni teatis 98/C 9/03, punkti 3 teine taane)
16. Konkurents — Trahvid — Summa — Kindlaksmääramine — Kriteeriumid — Kergendavad asjaolud — Rikkumise lõpetamine pärast komisjoni sekkumist — Põhjusliku seose vajalikkus (Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2; komisjoni teatis 98/C 9/03, punkt 3)

17. *Konkurents – Trahvid – Summa – Kindlaksmääramine – Trahvi määramata jätmise või vähendamine rikkumises süüdistatud ettevõtja koostöö eest – Võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine*

(Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2)

18. *Konkurents – Trahvid – Summa – Kindlaksmääramine – Trahvi määramata jätmise või vähendamine rikkumises süüdistatud ettevõtja koostöö eest – Vähendamine fakte vaidlustamata jätmise alusel – Tingimused*

(Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2; komisjoni teatis 96/C 207/04, punkt D2)

1. Ühenduse õiguses on ülekaalus tõendite vaba hindamise põhimõte ja ainus kriitrium esitatud tõendite hindamiseks on nende usaldusväärsus. Lisaks võib komisjonil olla vaja teavitajate anonüümsust kaitsta ja sellest asjaolust ei piisa, et kohustada komisjoni jätta arvestamata tema valduses olev tõend.
2. Vastuväiteteatise ja lõpliku otsuse vastuolu tähendab kaitseõiguse rikkumist üksnes juhul, kui lõplikus otsuses sedastatud vastuväidet ei ole esitatud vastuväiteteatises piisavalt, et võimaldada adressaatidel end kaitsta.

Sellest tulenevalt, kui ühe hageja argumentid, mis tuginevad tõsiasjale, et komisjon ei ole avaldanud asjaomase hageja vastu esitatud dokumendi koostajat ega ka päritolu, võivad olla asjakohased jagamispõhimõtete dokumendi usaldusväärsuse ja järelilikult selle elemendi tõendusjõu hindamisel, ei tule järeldada, et see on vastuvõetamatu tõend, mille peaks toimikust kõrvaldama.

Tegelikult on komisjoni kohustus vastuväiteteatise faasis üksnes kirjeldada esitatud vastuväiteid ja nimetada selgelt faktilisi asjaolusid, millele ta tugineb, ning nende kohta antud hinnangut, et vastuväiteteatise adressaadid saaksid end kaitsta tõhusalt.

Sellega seoses võib vastuväiteteatises sisalduvate faktiliste asjaolude õiguslik hinnang teatise määratluse tõttu olla vaid ajutine, ja komisjoni hilisemat otsust ei saa tühistada üksnes põhjusel,

(vt punktid 84 ja 85)

et asjaomaste faktiliste asjaolude kohta tehtud lõplikud järeldused ei ole täpselt kooskõlas nimetatud ajutise hinnanguga. Komisjonil tuleb vastuväiteteatise adressaadid ära kuulata ja vajadusel arvestada esitatud väidetele nende poolt vastusena antud märkusi, et muuta oma analüüsi eelkõige nende kaitseõiguste järgimiseks.

on konkurentsi piiramine „turgude jagamisega”, ei ole vaja asjaomaseid geograafilisi turge määratleda täpselt, kui tegelik või potentsiaalne konkurents asjaomasel territooriumil on ilmingimata piiratud, moodustagu need territooriumid „turud” selle sõna otseses tähenduses või mitte.

(vt punktid 98–100)

(vt punkt 132)

3. Ettevõtjad, kes sõlmivad lepinguid, mille eesmärk on konkurentsi piiramine, ei saa põhimõtteliselt vältida EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamist väitega, et nende sõlmitud lepingul ei pidanud olema konkurentsile märgatavat mõju.

(vt punktid 130 ja 196)

5. Konkurentsi alal võidakse tegevust, mis on osa tervikplaanist ja millega taotleatakse ühist eesmärki, pidada seotuks ühe lepinguga. Kui komisjon tõendab, et kartellikokkuleppes osalenud ettevõtja teadis või pidi ilmingimata teadma, et nii tehes osaleb ta ühes lepingus, võib tema osalemine asjaomases kartellikokkuleppes moodustada väljenduse tema liitumisest selle lepinguga.

4. Komisjonil on EÜ artikli 81 alusel kohustus vastu võetud otsuses turgu piiritleda vaid siis, kui ilma säärase piiritletusega ei ole võimalik otsustada, kas asjaomane leping võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja kas selle eesmärk on takistada, piirata või moonutada konkurentsi ühisturul. Põhimõtteliselt, kui lepingu enese eesmärk

(vt punkt 181)

6. Tühistamishagiga seotud väide, mis puudutab ühenduse meetme põhjendamise puudumist või ebapiisavust, moodustab erinevalt põhiküsimust puudutavast väitest avalikku õiguskorda puudutava väite, millele tuleb ühenduse kohtul tähelepanu juhtida omal algatusel ja mida pooled võivad järelikult esitada menetluse kõigis etappides.

(vt punktid 192 ja 210)

7. Kuigi komisjonil on trahvide määramisel kaalutusõigus, ei või ta loobuda ise täitmast endale kehtestatud reegleid. Seega peab komisjon trahvisummade määramisel arvestama ilmtingimata määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta suuniste sõnastust ja eelkõige asjaolusid, mis on suuniste alusel kohustuslikud.

(vt punktid 212, 230–231, 274)

8. Komisjonil on kaalutusõigus trahvisummade määramisel, et ta saaks juhtida ettevõtjate käitumist nii, et nad järgiksid konkurentsieeskirju. Lisaks ei saa

asjaolu, et komisjon minevikus kohaldas teatava suurusega trahve teatavat tüüpi rikkumistele, võtta võimalust seda taset tõsta määruses nr 17 märgitud piirides, kui see on vajalik ühenduse konkurentsipoliitika elluviimise tagamiseks. Ühenduse konkurentsieeskirjade tõhus kohaldamine eeldab vastupidi seda, et komisjon saaks igal ajal kohandada trahvide suurust vastavalt asjaomase poliitika vajadustele.

(vt punkt 217)

9. Konkurentsieeskirjade rikkumise eest ettevõtjale määratud trahvi summa peab olema proportsionaalne tervikuna hinnatud rikkumisega, arvestades eelkõige rikkumise raskust.

Rikkumise raskuse hindamiseks tuleb arvestada suurt hulka sääraseid tegureid, mille laad ja tähtsus muutuvad vastavalt

asjaomase rikkumise liigile ja selle erilistele asjaoludele.

tuses, põhimõtteliselt selle eest vastutama, isegi kui rikkumist sedastava otsuse vastuvõtmise päeval läks vastutus ettevõtja käitumise eest üle teise isikule. Olukord ei ole siiski selline, kui isik, kes vastutab nüüdsest ettevõtte tegevuse eest, avaldab, et ta nõustub vastutama asjaolude eest, milles tema eelkäijat süüdistatakse.

(vt punkt 229)

10. Määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunkti A kuuenda lõigu sõnastusest lähtuvalt tuleb järeldada, et komisjonil säilis teatud kaalutusõigus seoses võimalusega kaaluda trahve ettevõtjate suuruse alusel. See tõttu ei ole komisjonil kohustust trahvisummade kindlaksmääramise ajal tagada olukorras, kus trahvid määratakse mitmele samas rikkumises osalenud ettevõtjale, et trahvide lõplikud summad väljendaksid kõiki ettevõtjate kogukäivate vahelisi erinevusi.

Siiski ei võimalda selline reegel igal juhul järeldada, et olukorras, kus avalduse tegija on osalenud rikkumises ka iseseisvalt, tuleb talle määrata üks trahv, mis on väiksem nende kahe trahvi summast, mis oleks määratud iseseisvatele ettevõtjatele.

(vt punktid 254 ja 255)

(vt punkt 247)

11. Konkurentsi alal peab füüsiline või juriidiline isik, kes oli rikkumise toimepanemise ajal asjaomase ettevõtja juha-

12. Kuigi üldjuhul ei või hageja kanda tõendamiskoormust üle kostjale, kui ta toetub asjaoludele, mida ta ei saa kindlaks teha, ei või käesoleval juhul kohaldada tõendamiskoormuse mõistet komisjoni kasuks selles osas, mis puudutab nimetatud lepingute lõppemiskuupäeva, mil komisjon otsustas mitte sedastada konkurentsireeglite rikkumist ajavahemikus, kui kehtisid vabatahtlikud piiravad lepped kolmanda riigi ja ühenduse vahel, keda esindas komisjon.

Tegelikult võtab komisjoni seletamatu suutmatuse esitada tõendeid olukorrast, mis teda otseselt puudutab, Esimese Astme Kohtult võimaluse teada asja lahendamisel faktilisi asjaolusid seoses nimetatud kehtivuse lõppemiskuupäevaga ja hea halduse põhimõttega oleks vastuolus panna vaidlustatud otsuse adressaadiks olevad äriühingud, kes ei saa esitada puuduvaid tõendeid erinevalt kostjaks olevast institutsioonist, välja kannatama komisjoni säärase suutmatuse tagajärgi.

(vt punktid 261–263)

14. Kuigi määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise suuniste punktis 3 sisalduvas loetelus on nimetatud asjaolud kindlasti nende hulgas, mida komisjon võib teatavatel juhtudel arvesse võtta, siis vastavalt nimetatud punkti 3 sõnastusele ei ole komisjon kohustatud tegema lisavähendamist automaatselt sellel alusel, et ettevõtja esitab asjaolusid, mis tõendavad mingi säärase olukorra olemasolu. Seda, kas trahvi võimalik vähendamine kergendavate asjaolude alusel on asjakohane, tuleb hinnata üldiselt ja võtta arvesse kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid tervikuna.

(vt punkt 274)

13. Esimese Astme Kohus võib liidetud kohtuasjades, milles kõikidel pooltel oli võimalus tutvuda kõikide toimikutega, võtta omaalgatuslikult arvesse paralleelsete kohtuasjade toimikutes sisalduvaid tõendeid.

(vt punkt 264)

15. Asjaolu, et ettevõtja, kelle osalemine oma konkurentidega kooskõlastatud tegevuses turgude jagamisel on tuvastatud, ei tegutsenud turul nii, nagu konkurentidega lepiti kokku, ei ole ilmtingimata säärane asjaolu, mida tuleks trahvisumma määramisel kergendava asjaoluna arvesse võtta.

Määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise suuniste punkti 3 teist taanet tuleb tõlgendada nii, et komisjon on kohustatud tunnistama kergendava asjaolu olemasolu kartellikokkuleppe rakendamise puudumisel vaid siis, kui ettevõtja, kes tugineb sellele asjaolule, on võimeline tõendama, et ta on selgelt ja märgatavalt olnud asjaomase kartellikokkuleppe rakendamise vastu nii, et ta rikkus ise selle toimimist, ja et ettevõtja ei liitunud lepinguga väliselt ega õhutanud sellega teisi ettevõtjaid asjaomast kartellikokkulepet rakendama.

(vt punkt 277)

16. Määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise suuniste punktis 3 nimetatud „rikkumise lõpetamine kohe, kui komisjon sekkub”, võib loogiliselt olla kergendav asjaolu vaid siis, kui on põhjust oletada, et sekkumine on pannud asjaomaseid ettevõtjaid oma konkurentsivastast tegevust lõpetama. On ilmne, et selle sätte eesmärk on julgustada ettevõtjaid lõpetama konkurentsivastast tegevust kohe,

kui komisjon algatab sellega seoses uurimise. Trahvi vähendamist selle sätte alusel ei kohaldata juhul, kui rikkumine on juba lõppenud enne komisjoni esimest sekkumist või kui asjaomased ettevõtjad on juba teinud kindla otsuse selle lõpetamiseks enne vastavat kuupäeva.

(vt punktid 280 ja 281)

17. Kui ettevõtjad esitavad komisjonile haldusmenetluse samas staadiumis ja analoogilises olukorras sarnast teavet faktiliste asjaolude kohta, milles neid süüdistatakse, tuleb nendepoolset koostöötaset pidada võrreldavaks, millega kaasneb see, et neid ettevõtjaid tuleb kohelda võrdselt selles osas, mis puudutab nende määratud trahvi suuruse kindlaksmääramist.

18. Selleks, et ettevõtja trahvi vähendataks faktiliste asjaolude vaidlustamata jätmise alusel vastavalt koostööteatise punktile D 2, tuleb ettevõtjal komisjoni teavitada selgelt, et ta ei kavatse vaidlustada

(vt punktid 295 ja 298)

faktiliste asjaolude õigsust pärast vastuväiteteatisega tutvumist. Kuna säärast selget avaldust ei ole tehtud, ei saa pidada ettevõtja pelka passiivsust komisjoni ülesannet kergendavaks, sest viima-

sel tuleb tuvastada kõikide faktiliste asjaolude olemasolu lõplikus otsuses ilma, et ta saaks tugineda selleks ettevõtja avaldusele.

(vt punkt 303)